

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права
Кафедра теорії та історії держави і права

Затверджено

Науково-методичною радою ДПУ,

протокол від «27» 08 2024 № 12

Голова НМР І.ШЕМЕЛИНЕЦЬ

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ СВІТОВИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
(денної, дуальної та заочної форми навчання)

галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»

спеціальність 014 «Середня освіта»

освітньо-професійна програма:

«Середня освіта (Історія. Правознавство)»

статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія світових цивілізацій» складена на основі освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія. Правознавство)» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності 014 «Середня освіта», затвердженої Вченою радою Університету 12.07.2024 року, протокол № 19.

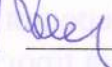
Укладачі: С.КУДІН, д.ю.н., професор, професор кафедри теорії та історії держави і права

Гарант освітньо-професійної програми С. КУДІН, д.ю.н., професор, кафедри теоретико-правових дисциплін

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою теорії та історії держави і права, протокол від 08 серпня 2024р. № 1.

Завідувач кафедри А. ШЕВЧЕНКО, д.ю.н., професор

27 Розглянуто і схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від 26 серпня 2024р. № 1

Голова Вченої ради ННІ права В. ТОПЧІЙ, д.ю.н., професор

Завідувач навчально-методичного відділу І.КАЧУР, к. біол.н., доцент

Реєстраційний № _____

*Виправлено у Вірнеті
завідувач кафедри Шевченко А.Є*

ЗМІСТ

1. ПЕРЕДМОВА _____	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ _____	5
2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ _____	5
2.2. ПЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ _____	7
2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ _____	8
3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ _____	17
4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____	31
5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ _____	34
6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ _____	34
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА _____	38
8. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ _____	40

1. ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Історіографічні студії (м.1. Історіографія історії України, м.2. Історіографія всесвітньої історії)» належить до циклу обов'язкових навчальних дисциплін освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія. Правознавство)» для підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем.

Мета викладання навчальної дисципліни полягає у з'ясуванні витоків історіографії історії України та світу, виявленні провідних тенденцій і закономірностей розвитку історії, у виокремленні внеску у збагачення історичних знань визначних істориків і наукових осередків, інститутів, їх друкованих органів. Оволодіння матеріалами дисципліни забезпечить формування у майбутніх фахівців фундаментальних знань з історіографії історії України.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: оволодіння студентами знаннями та розуміннями стосовно місця, функцій, категорій та методів історіографії України та світу в процесі історичного пізнання; охарактеризувати основні етапи становлення історіографії як спеціальної наукової дисципліни та простежити основні закономірності розвитку історичної науки; висвітлити головні напрями і здобутки діяльності організаційних структур історичної науки; виділити провідні наукові напрями та ідейні течії, визначити роль і місце наукових шкіл; вивчити творчість найбільш відомих представників новітньої української історичної науки; специфічна підготовка магістрів у питаннях закономірностей та особливостей процесу накопичення історичних знань та перетворення їх у науку, розуміння суті функціонування історичної науки в Україні та світу, зміни наукових парадигм та підходів до історії, процесу переростання наукових історичних знань; створення необхідних передумов для найкращого засвоєння матеріалу таких дисциплін, як «Історія світових цивілізацій», «Історія політичних і правових учень».

Методи навчання: словесні, наочні, практичні, евристичні, частково-пошукові, дослідницькі, експериментальні, методи проблемного викладання, методи проекту, методи колективної розумової діяльності, методи самостійної роботи, творчі, проблемно-пошукові методи.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу та здійснюється під час проведення семінарських (практичних) занять. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначається викладачем, з урахуванням рекомендацій кафедри.

Поточний контроль може бути проведено у формі усного опитування, письмового експрес контролю або комп'ютерного тестування на семінарських заняттях та лекціях, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньо-професійному рівні або на окремих його завершальних етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС.

Підсумковий контроль включає, зокрема, семестровий контроль, що проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти.

Екзамен – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем вищої освіти теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до підсумкового контролю конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав всі види робіт, передбачені робочою програмою цієї навчальної дисципліни та набрав мінімальну кількість балів, що має дорівнювати 25 балів.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни		
	Денна форма навчання	заочна форма навчання	дуальна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Обов'язкова		
Модулів – 2	Рік підготовки:		
Змістовних модулів – 2	1-й	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 240	Семестр		
	1-й	1-й	1-й
	Лекції		
	44 год.	8 год.	44 год.
	Семінарські		
	36 год.	8 год.	36 год.
	Лабораторні		
	-	-	-
	Самостійна робота		
	155 год.	222 год.	155 год.
Індивід.-консультац. робота:			
5	2	5	
Форма семестрового контролю: екзамен			

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі або вирішувати проблеми в галузі освіти (історії та правознавства), що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.	ПРН 2. Вміти використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання, розробляти основи безпечного освітнього електронного (цифрового) освітнього середовища для організації та управління освітнім процесом.
ЗК 1. Здатність приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним, відповідально ставитись до обов'язків.	ПРН 3. Формувати основні принципи, функції, види, сучасні форми та методи планування й управління освітньою діяльністю на різних етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, забезпечувати та оцінювати її якість, прогнозувати очікувані
ЗК 2. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини і громадянина; реалізовувати свої права і обов'язки;	

усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, проявляти ініціативу та підприємливість, мотивувати людей до досягнення спільної мети, застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК 7. Здатність забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ФК 1. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою, формувати і розвивати у них мовно-комунікативні уміння та навички.

ФК 2. Здатність планувати та організовувати освітній процес, прогнозувати його результати, моделювати зміст навчання, формувати та

розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей, здійснювати інтегроване навчання, добирати і використовувати сучасні ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

ФК 3. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу, розвивати у них критичне мислення, формувати у них ціннісні ставлення, культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ФК 4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності, ефективно

результати, принципи формування наявних проблем у сфері освітньої діяльності, демонструвати навички їх критичного аналізу, генерувати нові ідеї та аргументувати можливі шляхи їх вирішення й критично оцінювати їх спроможність.

ПРН 4. Застосовувати основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень, описувати апарат науково-педагогічного дослідження, демонструвати навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження, характеризувати педагогічні інновації, демонструвати вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.

ПРН 5. Розробляти принципи класифікації, упорядкування і узагальнення навчального матеріалу відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання.

ПРН 6. Забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу, дотримуватися умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ПРН 7. Здійснювати наукову критику поглядів дослідників минулого, вміти робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії та правознавства.

ПРН 8. Знати і розуміти зміст основних напрямів і шкіл сучасної історичної науки, головних проблем у розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу у сфері історичних досліджень у рамках конструювання минулого, існуючі парадигми історії української державності та права, їх обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державо- і правотворчих процесів.

ПРН 9. Формувати принципи суб'єкт-суб'єктного підходу в педагогічній діяльності, навички координації та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів, шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструвати вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності, дотримуватися культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструвати вміння формувати її в учнів.

ПРН 10. Вміти критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на

використовувати наявні та створювати нові цифрові освітні ресурси, застосовувати цифрові технології в освітньому процесі.

ФК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, використовувати інновації у професійній діяльності та різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

ФК 9. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності, визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя, прагнення до саморозвитку та самовдосконалення у науково-педагогічній діяльності, здатність до рефлексії та самоаналізу.

ФК 10. Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних й правових фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення наукових та практичних завдань, застосовувати знання законодавства та різні підходи для проведення досліджень у сфері історичних, державо- та правотворчих процесів, суспільнознавства.

ФК 11. Знати та розуміти наукові основи певної тематичної області, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ української та всесвітньої історії, методології дослідження історичного процесу, правових понять, категорій і принципів у національному, європейському та світовому контекстах та вміти моделювати їх у зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання, практично послуговуватись методами історичного та правового дослідження.

ФК 12. Здатність використовувати знання теорії та методології педагогіки у професійній діяльності, забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання правознавчих та суспільнознавчих дисциплін, здійснювати добір методів і засобів навчання правознавства.

прийняття рішень.

ПРН 11. Планувати оптимальні зміст і форми професійного розвитку, розробляти критерії результативності власного навчання, працювати над саморозвитком та самовдосконаленням.

ПРН 12. Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостереження, аналізу, формулювання, гіпотези, збирання даних, проведення експериментів, аналізу та інтерпретації результатів, здійснювати практичне застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання.

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТ РЕКВІЗИТИ

Передумовами вивчення даного предмету є наступна навчальна дисципліна: «Педагогіка і психологія освітнього процесу».

Постреквізитами вивчення навчальної дисципліни «Історіографічні студії (м.1. Історіографія історії України, м.2. Історіографія всесвітньої історії)» є знання з дисциплін: «Історія світових цивілізацій», «Методика викладання історії у загальноосвітніх закладах».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРИОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ» для групи СОПД-24-1 (дуальна форма навчання)

№ п/п	Змістовні модулі	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінар	Інд.роб.	Сам.р об.
Змістовний модуль 1. Історіографія історії України (120 год.)						
Тема 1	Історіографія історії України та всесвітньої історії як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна	8	2	-	-	6
Тема 2	Історіографія давньої історії України, Київської Русі та Галицько-Волинської держави	16	4	2	2	8
Тема 3	Історіографія історії України Литовсько-польської доби	12	2	2	-	8
Тема 4	Українська історична думка в XVI ст. - XVIII ст.	12	2	2	-	8
Тема 5	Становлення і розвиток української історичної науки в XIX ст.	12	2	2	-	8
Тема 6	Формування історіографії історії України на рубежі XIX — XX ст.	12	2	2	-	8
Тема 7	Історична наука в Україні у 1920-1930-х рр. Державницький напрям в українській історіографії	12	2	2	-	8
Тема 8	Українська історіографія в другій половині 1940 — першій пол. 50-х рр.	12	2	2	-	8
Тема 9	Розвиток української історичної науки в Україні (др. пол 50-х - 90-ті)	12	2	2	-	8
Тема 10	Нові явища у розвитку історичних знань на рубежі XX — XXI ст.	12	2	2	-	8
Всього по модулю:		120	22	18	2	78
Форма контролю: модульна контрольна робота №1 (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Змістовний модуль 2. Історіографія всесвітньої історії (120 год.)						

Тема 11	Історичні погляди і уявлення у добу античності і середньовіччя	9	2	-	2	5
Тема 12	Розвиток історичних поглядів доби Нового часу (XV-XVI ст.)	14	4	2	-	8
Тема 13	Нові явища у розвитку історичних знань в XVII ст.	12	2	2	-	8
Тема 14	Розвиток історичних поглядів в XVIII ст.	12	2	2	-	8
Тема 15	Становлення і розвиток історичної науки в першій половині XIX ст.	12	2	2	-	8
Тема 16	Тип історичного мислення XIX ст. Класичний історизм	12	2	2	-	8
Тема 17	Утвердження історіографії в XIX ст.	12	2	2	-	8
Тема 18	Криза історичної думки кінця XIX – початку XX ст.	12	2	2	-	8
Тема 19	Новітня зарубіжна історіографія кінця XX ст.	13	2	2	1	8
Тема 20	Сучасний етап розвитку зарубіжної історіографії на початок XXI ст.	12	2	2	-	8
Всього по модулю:		120	22	18	3	77
Форма контролю: модульна контрольна робота №2 (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		240	44	36	5	155

**для групи СОП-24-1
(денна форма навчання)**

№ п/п	Теми	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семінар	Інд.роб.	Сам.роб.
Змістовний модуль 1. Історіографія історії України (120 год.)						
Тема 1	Історіографія історії України та всесвітньої історії як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна	8	2	-	-	6
Тема 2	Історіографія давньої історії України, Київської Русі та Галицько-Волинської держави	16	4	2	2	8
Тема 3	Історіографія історії України Литовсько-польської доби	12	2	2	-	8
Тема 4	Українська історична думка в XVI ст. - XVIII ст.	12	2	2	-	8
Тема 5	Становлення і розвиток української історичної науки в XIX ст.	12	2	2	-	8
Тема 6	Формування історіографії історії України на рубежі		2	2	-	8

	XIX — XX ст.					
Тема 7	Історична наука в Україні у 1920-1930-х рр. Державницький напрям в українській історіографії	12	2	2	-	8
Тема 8	Українська історіографія в другій половині 1940 — першій пол. 50-х рр.	12	2	2	-	8
Тема 9	Розвиток української історичної науки в Україні (др. пол 50-х - 90-ті)	12	2	2	-	8
Тема 10	Нові явища у розвитку історичних знань на рубежі XX — XXI ст.	12	2	2	-	8
Всього по модулю:		120	22	18	2	78
Форма контролю: модульна контрольна робота №1 (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Змістовний модуль 2. Історіографія всесвітньої історії (120 год.)						
Тема 11	Історичні погляди і уявлення у добу античності і середньовіччя	9	2	-	2	5
Тема 12	Розвиток історичних поглядів доби Нового часу (XV-XVI ст.)	14	4	2	-	8
Тема 13	Нові явища у розвитку історичних знань в XVII ст.	12	2	2	-	8
Тема 14	Розвиток історичних поглядів в XVIII ст.	12	2	2	-	8
Тема 15	Становлення і розвиток історичної науки в першій половині XIX ст.	12	2	2	-	8
Тема 16	Тип історичного мислення XIX ст. Класичний історизм	12	2	2	-	8
Тема 17	Утвердження історіографії в XIX ст.	12	2	2	-	8
Тема 18	Криза історичної думки кінця XIX – початку XX ст.	12	2	2	-	8
Тема 19	Новітня зарубіжна історіографія кінця XX ст.	13	2	2	1	8
Тема 20	Сучасний етап розвитку зарубіжної історіографії на початок XXI ст.	12	2	2	-	8
Всього по модулю:		120	22	18	3	77
Форма контролю: модульна контрольна робота №2 (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		240	44	36	5	155

**для групи СОПЗ-24-1
(заочна форма навчання)**

№ п/п	Теми	Кількість годин				
		Всього	Лекції	Семинари	Інд.роб.	Сам. роб
Змістовний модуль 1. Історіографія історії України (120 год.)						
Тема 1	Історіографія історії України та всесвітньої історії як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна	10	-	-	-	10
Тема 2	Історіографія давньої історії України, Київської Русі та Галицько-Волинської держави	13	1	1	1	10
Тема 3	Історіографія історії України Литовсько-польської доби	13	1	-	-	12
Тема 4	Українська історична думка в XVI ст. - XVIII ст.	11	-	1	-	10
Тема 5	Становлення і розвиток української історичної науки в XIX ст.	13	1	-	-	12
Тема 6	Формування історіографії історії України на рубежі XIX — XX ст.	12	1	1	-	10
Тема 7	Історична наука в Україні у 1920-1930-х рр. Державницький напрям в українській історіографії	11	-	1	-	10
Тема 8	Українська історіографія в другій половині 1940 — першій пол. 50-х рр.	12	-	-	-	12
Тема 9	Розвиток української історичної науки в Україні (др. пол 50-х - 90-ті)	12	-	-	-	12
Тема 10	Нові явища у розвитку історичних знань на рубежі XX — XXI ст.	13	-	-	-	13
Всього по модулю:		120	4	4	1	111
Змістовний модуль 2. Історіографія всесвітньої історії (120 год.)						
Тема 11	Історичні погляди і уявлення у добу античності і середньовіччя	11	-	-	1	10
Тема 12	Розвиток історичних поглядів доби Нового часу (XV-XVI ст.)	11	1	-	-	10
Тема 13	Нові явища у розвитку історичних знань в XVII ст.	13	1	-	-	12
Тема 14	Розвиток історичних поглядів в XVIII ст.	11	-	1	-	10
Тема 15	Становлення і розвиток історичної науки в першій половині XIX ст.	13	-	-	-	12
Тема 16	Тип історичного мислення XIX ст. Класичний історизм	11	-	1	-	10
Тема 17	Утвердження історіографії в XIX ст.	11	1	-	-	10

Тема 18	Криза історичної думки кінця ХІХ – початку ХХ ст.	13	-	1	-	12
Тема 19	Новітня зарубіжна історіографія кінця ХХ ст.	13	1	-	-	12
Тема 20	Сучасний етап розвитку зарубіжної історіографії на початок ХХІ ст.	14	-	1	-	13
Всього по модулю:		120	4	4	1	111
Форма контролю: модульна контрольна робота № 1 (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		240	8	8	2	222

РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години			Тема	Форма заняття та діяльності	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)		
Денна	Дуальна	Заочна				Денна	Дуальна	Заочна
форма навчання						форма навчання		
Змістовний модуль 1. Історіографія історії України (120 год.)								
2	2	-	Т.1 Історіографія історії України та всесвітньої історії як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна	Лекція	ПРН 2. ПРН 3.	0	0	0
0	0	-		Семінар	ПРН 4.	0	0	0
6	6	10		Самостійна робота	ПРН 5. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.			
4	4	1	Т.2 Історіографія давньої історії України, Київської Русі та Галицько-Волинської держави	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4. ПРН 5.	0	0	0
2	2	1		Семінар	ПРН 6.	2	2	3
8	8	10		Самостійна робота	ПРН 7. ПРН 8.	0	0	0
2	2	1		Індивідуально-конс. Робота	ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	2	2	5
2	2	1	Т.3 Історіографія історії України Литовсько-польської доби	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	12		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	-	Т.4 Українська історична думка в XVI ст. - XVIII ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	1		Семінар	ПРН 5.	2	2	3
8	8	10		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10.	0	0	0

					ПРН 11. ПРН 12.			
2	2	1	Т.5 Становлення і розвиток української історичної науки в XIX ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	12		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	1	Т.6 Формування історіографії історії України на рубежі XIX — XX ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	1		Семінар	ПРН 5.	2	2	3
8	8	10		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	-	Т.7 Історична наука в Україні у 1920-1930-х рр. Державницький напрям в українській історіографії	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4. ПРН 5.	0	0	0
2	2	1		Семінар	ПРН 6.	2	2	3
8	8	10		Самостійна робота	ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	-	Т.8 Українська історіографія в другій половині 1940 — першій пол. 50-х рр.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	12		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	-	Т.9 Розвиток української історичної науки в Україні (др. пол 50-х - 90-ті)	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	12		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8.	0	0	0

					ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.			
2	2	-	Т.10 Нові явища у розвитку історичних знань на рубежі ХХ — ХХІ ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	13		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
-	-	-	Т 1-10	Проміжний модульний контроль 1		2	2	0
120	120		Усього за модулем 1			22	22	17
Змістовний модуль 2. Історіографія всесвітньої історії (120 год.)								
2	2	-	Т.11 Історичні погляди і уявлення у добу античності і середньовіччя	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
-	-	-		Семінар	ПРН 5.	0	0	0
5	5	10		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7.	0	0	0
2	2	1		Індивідуаль но-конс. робота	ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	2	2	5
4	4	1	Т.12 Розвиток історичних поглядів доби Нового часу (XV-XVI ст.)	Лекція.	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	10		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	1	Т.13 Нові явища у розвитку історичних знань в ХVІІ ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	12		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7.	0	0	0
2	2	-	Т.14 Розвиток історичних поглядів в ХVІІІ ст.	Лекція	ПРН 8. ПРН 9.	0	0	0
2	2	1		Семінар		2	2	3

8	8	10		Самостійна робота	ПРН 10. ПРН 11.	0	0	0
2	2	-	Т.15 Становлення і розвиток історичної науки в першій половині XIX ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	12		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	-	Т.16 Тип історичного мислення XIX ст. Класичний історизм	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	1		Семінар	ПРН 5.	2	2	3
8	8	10		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	1	Т.17 Утвердження історіографії в XIX ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 4.	2	2	0
8	8	10		Самостійна робота	ПРН 5. ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	-	Т.18 Криза історичної думки кінця XIX – початку XX ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	1		Семінар	ПРН 5.	2	2	3
8	8	12		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
2	2	1	Т.19 Новітня зарубіжна історіографія кінця XX ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	-		Семінар	ПРН 5.	2	2	0
8	8	12		Самостійна робота	ПРН 6.	0	0	0

1	1	-		Індивідуаль но-конс. Робота	ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11.	1	1	0
2	2	-	Т.20 Сучасний етап розвитку зарубіжної історіографії на початок ХХІ ст.	Лекція	ПРН 2. ПРН 3. ПРН 4.	0	0	0
2	2	1		Семінар	ПРН 5.	2	2	3
8	8	13		Самостійна робота	ПРН 6. ПРН 7. ПРН 8. ПРН 9. ПРН 10. ПРН 11. ПРН 12.	0	0	0
			Т 11-20	Проміжний модульний контроль 2/АКР		2	2	11
120	120		Усього за модулем 2			23	23	28
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання MOODLE						5	5	5
Усього за модулем						28	28	33
Екзамен						50	50	50
Усього за курсом						100	100	100

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 ІСТОРІОГРАФІЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Тема 1. Історіографія історії України та всесвітньої історії як спеціальна галузь знань і навчальна дисципліна

План лекційного заняття

1. Мета, предмет, завдання навчальної дисципліни: «Історіографічні студії (м.1. Історіографія історії України, м.2. Історіографія всесвітньої історії)».
2. Поняття «історіографія», її місце у процесі історичного пізнання. Історіографія як наукова та навчальна дисципліна.
3. Методологія та понятійно-термінологічний апарат історіографії. Методи історіографії.
4. Періодизація та джерела історіографії.

План семінарського заняття

1. Поняття «історіографія», її місце в структурі історичної науки.
2. Методи історіографії.
3. Методологія та понятійно-термінологічний апарат історіографії.
4. Періодизація та джерела історіографії.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Історіографія як наука. Природа історіографії, її місце у процесі історичного пізнання.
2. Поняття «історіографія історії України» та «історіографія всесвітньої історії», її роль у підготовці історика.
3. Перші дослідники з історії.
4. Поняття «історіографічний процес» та «історіографічна ситуація».
5. Поняття «історичний факт» та «історіографічний факт»?

Питання для самоконтролю

1. Що спільного і в чому різниця між поняттями «українська історіографія» та «історіографія історії України»?
2. Чому історіографію відносять до спеціальних галузей історичної науки?
3. Кому з істориків належить першість у запровадженні терміна «українська історіографія»?
4. Дайте визначення предмету українська історіографія, обґрунтуйте її місце в структурі історичної науки.
5. З якими об'єктами має справу українська історіографія?
6. Що розуміють під методологією історіографії?
7. Назвіть і дайте коротку характеристику основних принципів історіографічного дослідження.
8. Що спільного і в чому різниця між поняттями «історичний факт» та «історіографічний факт»?
9. Назвіть основні періоди розвитку української історичної думки.

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [4], [5], [6], [7].

Допоміжна: [2], [4], [6].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [3], [5].

Міжнародні видання: [1], [2], [4].

Тема 2. Історіографія давньої історії України, Київської Русі та Галицько-Волинської держави

План лекційного заняття

1. Історична наука про: раннє заселення українських земель і Трипільську культуру.
2. Кочові племена та їх державні об'єднання. Грецькі колонії в історіографії.
3. Держава антив, автохтонність слов'ян і норманська теорія.
4. Проблема формування східнослов'янських народностей. Формування українського етносу.
5. Історіографія вивчення питань державно-політичного розвитку Київської Русі. Історичні погляди мислителів Київської Русі.
6. Історіографія вивчення історії Галицько-Волинської держави, спадкоємиці Київської Русі.

План семінарського заняття

1. Витоки та зародження давньоукраїнської історичної думки.
2. Міфологія та усна народна творчість як носії найдавніших історичних уявлень.
3. Теологічні трактування історії. Зародження писемності — поворотний етап розвитку історичних знань на українських землях.
4. Історичні знання княжої України-Русі.
5. Розвиток історичних знань у Галицько-Волинській державі.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Антропологічний склад українського народу.
2. Найдавніші письмові пам'ятки України.
3. Історичні погляди мислителів Київської держави.
4. Історія України в особах. Давньоруська держава.
5. Розвиток історичних знань у Галицько-Волинській державі.

План індивідуально-консультаційної роботи

Під час надання консультацій і проведення індивідуальної роботи студенти мають засвоїти:

1. Причини, витоки та зародження давньоукраїнської історичної думки.
2. Особливості історичної думки Східної і Південної Азії.

3. Теологічні трактування історії. Зародження писемності — поворотний етап розвитку історичних знань на українських землях.

4. Історичні знання княжої України-Руси.

Питання для самоконтролю

1. Що спільного і в чому різниця між поняттями «українська історіографія» та «історіографія історії України»?
2. Чому історіографію відносять до спеціальних галузей історичної науки?
3. Кому з істориків належить першість у запровадженні терміна «українська історіографія»?
4. Дайте визначення предмета українська історіографія, обґрунтуйте її місце в структурі історичної науки.
5. З якими об'єктами має справу українська історіографія?
6. Що розуміють під методологією історіографії?
7. Назвіть і дайте коротку характеристику основних принципів історіографічного дослідження.
8. Що спільного і в чому різниця між поняттями «історичний факт» та «історіографічний факт»?
9. Назвіть основні періоди розвитку української історичної думки.

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [3], [4], [6], [9].

Допоміжна: [3], [6], [7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [4], [5].

Міжнародні видання: [1], [2], [3].

Тема 3. Історіографія історії України Литовсько-польської доби

План лекційного заняття

1. Історики про литовську колонізацію українських земель: утворення Литовсько-Руського князівства.
2. Польська колонізація українських земель. Суспільно-політичні зміни після Люблінської унії. Оцінки в українській історіографії.
3. Історіографічний огляд оцінки Люблінської та Берестейської уній.
4. Українська історична думка на тлі утвердження Речі Посполитої.
5. Історіографічний огляд проблеми генезису та становлення козацтва.

План семінарського заняття

1. Історики про литовсько-польську колонізацію українських земель.
2. Козацьке літописання як виклик на новий рівень історичних знань.
3. «Літопис Самовидця».
4. «Хроніка з літописців стародавніх» Ф. Сафоновича.
5. Київський «Синопис».

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Історична думка українців литовської доби.
2. Причини і джерела формування козацтва, його основні групи.
3. Вплив українського козацтва на розвиток історичних знань.
4. Вплив українського козацтва та національно-визвольного руху на розвиток історичних знань.
5. Історичне підґрунтя міжконфесійної конфронтації.

Питання для самоконтролю

1. Як позначилися на розвитку української історичної думки Люблінська унія і включення України до складу Речі Посполитої?
2. У чому виявився вплив на розвиток історичних знань зародження українського козацтва і утворення Запорозької Січі?
3. Розкрийте значення книгодрукування для поширення знань і формування історичної свідомості українського поспільства.
4. Як проявилася роль братських шкіл та Острозької академії в розвитку історичних знань?
5. Назвіть імена церковних і громадсько-культурних діячів, чия творчість і подвижницька діяльність прислужилися українській історичній думці.

6. Чому в процесі міжконфесійної конфронтації на тлі Берестейської унії конфліктуючі сторони вдавалися до історії і який вплив мала полеміка на розвиток історичної думки?

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [3], [5].

Допоміжна: [3], [4], [6].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [3].

Міжнародні видання: [1], [2], [4].

Тема 4. Українська історична думка в XVI ст. - XVIII ст.

План лекційного заняття

1. Переяславська Рада 1654 р. та Березневі статті 1654 р., історіографія питання.
2. Українська національна революція середини XVII ст. в історіографії.
3. Козацькі літописи: Величка, Граб'янки, Самовидця.
4. Автономістські та антиімперські мотиви історичної думки XVII ст.
5. Історіографія доби Руїни.
6. Суспільно-політична основа і загальні риси української історіографії XVIII ст.
5. Мемуарна література XVIII ст. І.Мазепа в українській та зарубіжній історичній науковій та художній літературі.
6. Вплив Просвітництва на розвиток історичних знань.

План семінарського заняття

1. Історики про Переяславську Раду 1654 р. та Березневі статті 1654 р. Історичні праці про Українську національну революцію середини XVII ст.
2. Характеристика козацької історіографії - козацьких літописів Величка, Граб'янки, Самовидця.
3. Характеристика автономістських та антиімперських мотивів історичної думки XVII ст.
4. Епоха просвітництва в історіографії. Ідеї гуманізму в українській історіографії.
5. Філософія Григорія Сковороди в українській суспільній та історичній думці.
6. Місце і роль історіографії періоду Руїни у європейській історичній науці.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Історіографія історії України XIV - початку XVII століття.
2. Висвітлення в історичній літературі Хмельниччини та гетьманської доби.
3. Відображення у працях істориків державного статусу Гетьманщини.
4. Гетьманщина у литовсько - польських історичних джерелах.
5. Літописи Г. Граб'янки, С. Величка, С. Лукомського та П. Симоновського з погляду історіографії, значення творів для становлення української історичної науки.

Питання для самоконтролю

1. У чому проглядається взаємозв'язок Української національної революції середини XVII ст. та розвитку української історичної думки?
2. Яка особливість козацького літописання у контексті української літописної традиції?
3. У чому суть автономістських та антиімперських мотивів історичної думки?
4. Які причини протистояння ідеї тяглості української козацької історії з княжих часів та монархічно-імперської ідеї московії?
5. Обґрунтуйте місце і роль філософії Григорія Сковороди в українській суспільній та історичній думці.
6. Якою мірою автономістська та державницька діяльність Івана Мазепи впливала на історичну свідомість українського суспільства?
7. Що таке антикварна та археографічна діяльність і яка їх роль у «документалізації» історичних знань?

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [3], [6], [7].

Допоміжна: [1], [3], [5].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [3], [4].

Міжнародні видання: [1], [2], [3].

Тема 5. Становлення і розвиток української історичної науки в XIX ст.

План лекційного заняття

1. Провідні історіографічні напрямки та школи першої половини XIX ст.
2. Український романтизм. Народницький напрям.
3. Київська історична школа В. Антоновича як трансформації народницької візії історії України в національну.
4. Львівська школа істориків М.Грушевського.
4. Державницький напрям.

План семінарського заняття

1. Суспільно-політичні умови історичної науки в Україні першої половини XIX ст.
2. «Історія Русів» та її місце в українській історіографії. Наукова діяльність братів Марковичів.
3. Археологічні видання як історичне джерело та збірник наукових праць. Київська Тимчасова комісія для розбору давніх актів.
4. Одеське товариство історії древностей: діяльність та значення.
5. Західноукраїнська історіографія першої половини XIX ст.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Бантиш-Каменський Д.М.: життєвий та науковий шлях, концепція.
2. Бодянский О.М.: життєвий та науковий шлях, концепція.
3. Маркевич М.А.: життєвий та науковий шлях, концепція.
4. Скальковський А.О.: життєвий та науковий шлях, концепція.
5. Максимович М.О.: життєвий та науковий шлях, концепція.
6. Костомаров М.І.: життєвий та науковий шлях, концепція.

Питання для самоконтролю

1. В чому сутність історії та статистики України у XVIII-XIX ст.?
2. Який вплив творчості Т. Шевченка на розвиток національної історіографії.?
3. Охарактеризуйте діяльність Наукового товариства ім. Т. Шевченка у кінці XIX ст. в українській історіографії.
4. На що була спрямована діяльність Тимчасової комісії для розбору давніх актів у другій половині XIX ст. в українській історіографії?
5. Охарактеризуйте результати діяльності історичних товариств у Харкові, Одесі, в українській історіографії.
6. В чому сутність діяльності університетських осередків української історичної науки у першій половині XIX ст. в українській історіографії?

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [6], [9].

Допоміжна: [1], [3], [4], [5], [6], [7].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [3], [5].

Міжнародні видання: [1], [2], [3], [4].

Тема 6. Формування історіографії історії України на рубежі XIX — XX ст.

План лекційного заняття

1. Етапи формування української національної історіографії на рубежі XIX — XX ст.
2. Суспільно-політичне життя та його вплив на розвиток української історіографії другої половини XIX ст.
3. Концепції В.Б.Антоновича, О.М.Лазаревського, О.Я.Єфименко, Д.І.Яворницький, Д.І.Багалія, М.П.Драгоманова.
4. Особливості розвитку української історичної науки початку XX ст.

План семінарського заняття

1. Ідеї українського відродження і визрівання національних засад української історичної думки.
2. Особливості розвитку історичних знань на західноукраїнських землях.
3. Формування університетських осередків української історичної науки.
4. Західноукраїнська історична думка.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. В.Б. Антонович, О.М. Лазаревський, О.Я. Єфименко, Д.І. Яворницький, Д.І. Багалій, М.П., Драгоманов: життєвий та науковий шлях, концепції.
2. Схема української історії М. Грушевського. Українське наукове товариство.
3. «Обласницька школа» Д. І. Багалія.
4. О. Я. Єфименко і її праця «История украинского народа».
5. «История України-Русі» М. М. Аркаса.

Питання для самоконтролю

1. Поясніть, чому провідними осередками української історичної науки в середині другої половини ХІХ ст. стали університети.
2. З'ясуйте внесок істориків Київського університету Св. Володимира у розвиток української історіографії.
3. Чому В.Антоновича вважають фундатором української національної історіографії?
4. Поясніть, чому В.Антоновича називають фундатором народницького руху.
5. Дослідження з якої тематики у творчому доробку В.Антоновича займають домінуючі позиції?
6. Який вчений вперше застосував у своїй творчості наукове поняття «Україна-Русь»?
7. Перерахуйте вчених-істориків, які належать до «Київської школи».

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [3], [4].

Допоміжна: [4], [6], [7], [8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [3], [4].

Міжнародні видання: [1], [2], [3], [7].

Тема 7. Історична наука в Україні у 1920-1930-х рр. Державницький напрям в українській історіографії

План лекційного заняття

1. Особливості розвитку історичної науки початку ХХ ст. Основні етапи розвитку історіографії історії України ХХ ст.
2. Історична школа М. Грушевського у Львові. Наукова схема історії України.
3. Українське наукове товариство в Києві та його внесок в утвердження національної історіографії.
4. Радянізація української історіографії та формування її зарубіжних центрів. Створення Української АН та науково-дослідницьких установ історичного профілю.
5. Встановлення сталінської тоталітарної системи. Розгром немарксистської історичної науки в Україні. Реорганізація системи науково-дослідницьких закладів історичного профілю.

План семінарського заняття

1. Вплив Української революції на розвиток історичної науки.
2. Утворення мережі українських еміграційних наукових установ. В. Липинський — засновник державницького напрямку в українській історіографії.
3. Центри української історичної науки та вищої освіти за кордоном. Наукова і державницька робота Д. Дорошенка.
4. Львівська наукова школа істориків.
5. Ідеологічна переорієнтація істориків в умовах утвердження влади більшовиків.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Історіографія українського національно-визвольного руху на початку ХХ ст.
2. Українська історіографія на тлі національно-державного відродження України

3. Державницький напрямок в українській історіографії
4. Повернення з еміграції М. Грушевського та його історична школа в Києві
5. Питання нації і держави, еліти, інтелігенції, гетьманства, джерел української недержавності у творчості В. Липинського.
6. Львівський таємний університет у 1921-1925 рр.
7. Творчий шлях та науковий доробок І. Крип'якевича, М. Кордуба та його вклад в українську історіографію.
8. Державницькі ідеї С. Томашівського.

Питання для самоконтролю

1. Які фактори вплинули на створення Українського наукового товариства в Києві?
2. Окресліть внесок Українського наукового товариства у розвиток історичної науки.
3. Якими постатями історичної науки представлене УНТ?
4. Чому з іменем Д. Багалія пов'язують розвиток соціально-економічного напрямку в українській історіографії?
5. Що розумів Д. Багалій під поняттям «обласництво»?
6. Поясніть, чому основні праці М. Грушевського і М. Аркаса мають однакову назву?
7. Висвітліть рубіжне значення для розвитку історичної науки заснування Української Академії наук.
8. Які цілі ставилися у процесі радянізації історичної науки?
9. Що розуміють під дуалізмом організаційних структур історичної науки УРСР у 1920-ті рр.?
10. Розкрийте взаємовплив політики «українізації» та розвитку історіографії.
11. Назвіть основні центри марксистської історіографії в Україні та її представників.

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [3].

Допоміжна: [2], [8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [3], [4], [5].

Міжнародні видання: [1], [2], [3], [4].

Тема 8. Українська історіографія в другій половині 1940 — першій пол. 50-х рр.

План лекційного заняття

1. Історіографія історії України 1940-х - першої половини 50-х рр.
2. Основні етапи розвитку історіографії історії України.
3. Утвердження догматичних теоретико-методологічних підходів в історичних дослідженнях та їх подолання.
4. Підпорядкування історичних досліджень політичному диктату: традиції політичної кон'юнктури.

План семінарського заняття

1. Українська історіографія в часи тоталітаризму.
2. Марксистські історичні школи.
3. Міфологізація української історії з нагоди 300-річчя так званого «возз'єднання» України з росією.
4. Заснування Українського історичного товариства як важливого центру історичної думки в діаспорі.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Криза історичної науки в Україні в 1940-х — 50-х рр.
2. Організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Чому праці М. Брайчевського були викликом тоталітарній історіографії?
2. Які особливості характерні для розвитку історичної думки в українській діаспорі?
3. Яке значення для української історіографії мало заснування часопису «Український історик»?

4. Коли було створене Українське історичне товариство і які його програмові завдання?

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [3], [4], [5].

Допоміжна: [2], [4], [6], [8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [3], [5].

Міжнародні видання: [1], [2], [3], [4].

Тема 9. Розвиток української історичної науки в Україні (др. пол 50-х - 90-х)

План лекційного заняття

1. Історіографія історії України другої половини 1950-х -60-х рр.
2. Формування традицій політичної кон'юнктури і сучасність.
3. Хрущовська «відлига» і критика культу особи та рубіжне значення для розвитку історичних досліджень.
4. Заснування Українського історичного товариства як важливого центру історичної думки в діаспорі.
5. Стан історичної науки в добу брежнєвського «застою».
6. Основні напрями історичних досліджень в останнє тридцятиріччя радянської влади.

План семінарського заняття

1. Особливості української історіографії в час хрущовської «відлиги».
2. Стан історичної науки в добу брежнєвського «застою».
3. Українська історіографія в часи «перебудови». Криза марксистської парадигми історії та формування нової історіографічної ситуації в УРСР.
4. Основні напрями історичних досліджень в останнє тридцятиріччя радянської влади.
5. Долучення українських істориків до надбань світової і національної історіографії.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Творчі особистості шістдесятництва: Ф.Шевченко; М.Брайчевський; О.Апанович; О.Компан.
1. Відродження традицій національної історіографії в незалежній Україні.
2. Робота істориків над створенням наукової історії України.
3. Сучасні історіографічні дослідження.
4. Основні положення нової концепції історії України.
5. Основні компоненти української соборної історіографії як чинники консолідації українських істориків.

Питання для самоконтролю

1. Що розуміють під переорієнтацією пострадянських істориків?
2. Які чинники відіграли домінуючу роль у зміні парадигми пострадянської історіографії?
3. Яка роль історіографії в розвитку теоретико-методологічних проблем історичної науки?
4. Над яким пріоритетним завданням працює Інститут історії України НАН України?

Рекомендована література

Основна: [1], [2], [6], [9].

Допоміжна: [2], [3], [7], [8].

Інформаційні ресурси Інтернет: [1], [2], [3], [4].

Міжнародні видання: [1], [2], [3], [4].

Тема 10. Нові явища у розвитку історичних знань на рубежі XX — XXI ст.

План лекційного заняття

1. Криза історичної науки в Україні.
2. Організаційні зміни в системі науково-дослідних установ історичної науки незалежної України.
3. Долучення українських істориків до надбань світової і національної історіографії.
4. Методологічна переорієнтація пострадянських істориків України.
5. Сучасний етап історіографії історії України: проблеми та перспективи розвитку.

План семінарського заняття

1. Криза марксистської парадигми історії та формування нової історіографічної ситуації в УРСР.
2. Долучення українських істориків до надбань світової і національної історіографії.